Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum
2026-11-10
Adress
Kalendegatan 1
Diarienummer
STK-2026-1276

Yttrande

Till
Arbetsmarknadsdepartementet

Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Parallella samhällsstrukturer: ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53)

A2026/00799

Sammanfattning

Malmö stad ~~är positiv till merparten av~~ har synpunkter på förslagen i betänkandet Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53). Behovet av genomgripande konsekvensanalyser, både vad gäller förslagens ekonomiska konsekvenser och påverkan på invånarnas fri- och rättigheter bedöms särskilt viktiga i sammanhanget. Kommuner bör även involveras i de uppdrag som riktar sig mot statliga aktörer men som har påverkan på kommunernas arbete. Utöver detta har Malmö stad vissa synpunkter vad gäller bland annat de föreslagna uppdragen om indikatorer, förebyggande insatser, kartläggning av förebyggande och främjande arbete samt stöd för att möjliggöra samverkan med civilsamhället.

Yttrande

Övergripande synpunkter

Malmö stad ~~ställer sig i huvudsak positiv till~~ har synpunkter på förslagen i betänkandet Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53).

Utredningen föreslår en lång rad åtgärder för att stärka arbetet mot parallella samhällsstrukturer. Det är dock få av förslagen som innebär en konkret förändring av exempelvis lagstiftning eller arbetssätt. Därmed innehåller inte förslagen någon fullständig konsekvensbedömning av påverkan på kommunens uppdrag eller resurser. Malmö stad vill därför lyfta fram vikten av att det genomförs en genomgripande konsekvensanalys av förslagen där det utreds vilken påverkan dessa kommer ha på kommunens uppdrag, främst utifrån den kommunala självstyrelsen, och att

ekonomiska konsekvenser analyseras och kompenseras i enlighet med finansieringsprincipen. En tydligare konsekvensbedömning vad gäller förslagens påverkan på invånarnas fri- och rättigheter efterfrågas.

De förslag som riktar sig till myndigheter tangerar kommunens verksamhet i flera delar. Malmö stad vill därför lyfta fram vikten av att kommuner involveras i ett tidigt skede även i de uppdrag som tilldelas statliga aktörer, för att säkerställa ett verkningsfullt arbete.

11.1 Styrning, uppföljning och mer kunskap kring parallella samhällsstrukturer

Malmö stad välkomnar mer kunskap och forskning kring parallella samhällsstrukturer. Det finns behov av en tydligare och mer enhetlig och preciserad definition av begreppet. Denna tydlighet är nödvändig för att skapa en gemensam problembild och förbättra förutsättningarna för kartläggning, samordning och uppföljning samt minska risken för stigmatisering. Malmö stad avstyrker utredningens förslag att behålla nuvarande målformulering med förtydligande.

Bedömningen är att det inte är helt tydligt hur förslaget om att ge Boverket och SCB i uppdrag att ta fram indikatorer för att mäta förekomst och utveckling av parallella samhällsstrukturer kan vara till nytta för kommunerna. Det är därför av vikt att kommunerna är delaktiga i arbetet för att säkerställa att måtten blir användbara. Det finns en risk att kommuner och regioner med egen kvantitativ analyskapacitet, som Malmö stad, får begränsad användning av att ytterligare indikatorer tas fram. Bedömningen är att de mått som tas fram bör tillgängliggöras på ett sätt som ger möjligheter att göra analyser anpassade till lokala förhållanden, exempelvis genom att de kan beställas på individnivå av SCB.

~~Malmö stad ser positivt på förslaget att tillsätta en nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer. Det är av vikt att uppdraget utformas i samverkan med kommunerna och utgår från kommunernas skilda förutsättningar och behov. Ett stärkt stöd från länsstyrelserna till kommunerna är välkommet men det förutsätter också samverkan för att arbetet ska bli relevant för kommunerna.~~

Malmö stad ser det som viktigt att uppdraget för en eventuell nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer, liksom en vedertagen definition av begreppet parallella samhällsstrukturer, utformas i samverkan med kommunerna och utgår från kommunernas skilda förutsättningar och behov. Ett stärkt stöd från länsstyrelserna till kommunerna är välkommet men det förutsätter också samverkan för att arbetet ska bli relevant för kommunerna.

11.2 Åtgärder för förbättrad integration och ökad jämställdhet

Malmö stad välkomnar förslagen om att utveckla det uppsökande arbetet, förbättra integrationen och stärka förebyggande insatser. Tidiga, långsiktiga och samordnade insatser för barn och unga bedöms som särskilt viktiga. Det förebyggande arbetet behöver omfatta även universella insatser och inte enbart rikta sig till barn och unga som redan uppvisar ett riskbeteende.

11.3 Åtgärder som stärker det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga

Malmö stad tillstyrker huvudsakligen förslaget om att kartlägga kommuners förebyggande och främjande arbete. Det finns dock en risk att det blir betungande för kommunerna och det bör därför ske på ett resurseffektivt sätt. Kartläggningen bör utgå från risk- och skyddsfaktorer, bygga på vetenskapligt stöd och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter. Befintlig rapportering bör tas tillvara för att undvika dubbelarbete. Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) bör ges i uppdrag att ta fram register över det vetenskapliga stödet för olika förebyggande insatser.

Malmö stad vill framhålla behovet av tydligare åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck, samtidigt som mäns våld mot kvinnor och barns utsatthet behöver synliggöras som strukturella problem. Utredningen behöver även beakta rasism som ett strukturellt problem som leder till segregation, samt synliggöra konkreta åtgärder.

11.4 Åtgärder för att minska segregationen i samhället och stärka områden där utanförskapet är stort

Malmö stad delar utredningens bedömning att insatser för att främja korrekt samhällsinformation behöver prioriteras i områden där utanförskapet är stort och tilliten till samhällets institutioner är låg. Malmö stad har goda erfarenheter av samverkan både med aktörer inom civilsamhället och andra myndigheter som kan agera brobyggare mellan enskilda och kommunens verksamheter. Ett framgångsrikt arbete behöver kunna anpassas till de lokala förhållandena och kunna involvera de aktörer som redan har hög tillit i området.

Utredningens förslag om att stärka arbetet mot parallell bostadsförmedling och felaktig folkbokföring och då särskilt utökad samverkan mellan Skatteverket, kommuner, andra berörda myndigheter och fastighetsägare, välkomnas. Statliga myndigheter bör ges tillräckliga resurser för en sådan samverkan.

11.5 Åtgärder för att stärka samhällets motståndskraft

Malmö stad ser positivt på de föreslagna åtgärderna för att motverka otillåten påverkan, infiltration och korruption. Malmö stad har tidigare involverats i genomförandet av åtgärder på området och vill lyfta fram vikten av att kommuner fortsatt involveras i arbetet.

Det är positivt att staten tar ett tydligare ansvar för att stödja myndigheter, regioner och kommuner i att använda nya och befintliga möjligheter till informationsutbyte på ett effektivt, rättssäkert och ändamålsenligt sätt. Det finns behov av stöttning när sådana informationsutbyten formaliseras och vem som bär ansvaret för att initiera ett sådant utbyte bör tydliggöras.

Det är varken realistiskt eller ändamålsenligt att samtliga kommuner adjungeras i regionala underrättelsecenter, RUC. Malmö stad kan dock se ett stort värde i att vissa kommuner deltar och då framför allt kommuner som har stor regional påverkan, samt att RUC arbetar för en utökad enhetlighet i sitt förhållningssätt till kommuners medverkan.

Civilsamhället har betydelse för att öka tilliten till offentliga institutioner, nå grupper i utanförskap samt förebygga att konflikter hanteras utanför samhällets rättssystem. Det är positivt att det föreslås ske en analys om kommuner och myndigheter har tillgång till ett tillräckligt och ändamålsenligt stöd för att möjliggöra en effektiv, rättssäker och riskmedveten samverkan med civilsamhället. En utveckling av stödet bör innehålla konkreta exempel och vägledningar. I likhet med utredningen ser Malmö stad en risk för att en kontroll av exempelvis demokrativillkor blir svår att genomföra i praktiken och efterfrågar tydligare stöttning vad gäller gränsdragning och bedömning av sådana villkor. Redan idag tillämpar Malmö stad demokrativillkor inom ramen för kommunens bidragsgivning och ser att ett än mer ändamålsenligt stöd ger bättre förutsättningar för en kontinuerlig utveckling av detta arbete.

Ordförande [Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel] [Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]